

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

*Lær af fortiden - Lev i nutiden
Virk for fremtiden*

Februar/Marts 1985

254 - 43. årgang

Fastelavn

Fastelavn følger en gammel katolsk tradition, hvor man gik ind i fastetiden og sagde farvel til kødet (carne vale) med store fester og fantasirig udklædning - Karneval - Igennem generationer overtog børnene festlighederne, men i dag følger de voksne mere og mere forbilleder fra de katolske lande - Særlig Sydamerika og Sydeuropa er vi i dag vidner til de store gade-karnevaller, med al deres løsslupethed.

**Medlemsblad for
Dansk Slægtsgaardsforening**
oprettet 5. juli 1941

Redaktion:

Hans Hvind, Færedammen 11, 5300 Kerteminde,
telefon 09-32 14 61.

Kasserer, sekretær og annonceekspedition:

Inger M. Hansen, Bjerggaardsvænget 9, 2840 Holte,
telefon 02-80 25 37 (bedst kl. 17-19).
postgiro nr. 8 08 31 42.

Slægtsgaardsarkivet:

H. C. Andersens Boulevard 4,
2. sal t.v., 1533 København V,
telefon 01-11 67 20.
Arkivar Else-Margrethe Ransy, telefon 01-37 73 22,
træffes på arkivet tirsdag og onsdag kl. 14-16
eller efter aftale.

Genealog Bo Johansen træffes på arkivet hver torsdag kl. 15-16.

Foreningens revision:

Gårdejer Vagn Mathiasen, »Solgaard«, Langerød
Økonomikonsulent Peter Schou Andersen,
Nordsjællands Landboforening, Hillerød.

Hovedbestyrelsen:

Formand: Gårdejer Jens P. Petersen, (R), Thyrasvej 7,
4100 Ringsted, tlf. 03-61 00 23.

Næstformand: Gårdejer Holger Buch Juul,
Ribevej 13, Odsted, 7100 Vejle, tlf. 05-86 50 21.

Formand for bladsudvalget.

Gårdejer Peder Møller Fritfelt, »Fritfelt«, Fritfeltvej 6,
6870 Olгод, tlf. 05-24 30 87.

Ovennævnte tre udøver bestyrelsens forretningsudvalg.

Formand for arkivudvalget:

Gårdejer Vagn Mathiasen, »Solgaard«, Toeltvej 4,
Langerød, 3480 Fredensborg, tlf. 02-19 38 37

Gårdejer Jørgen Skoven, »Skovene«, Asdal,
9850 Hirtshals, tlf. 08-97 11 66.

Gårdejer Knud Raunkjær, »Raunkjærgaard«, Knudevej 3,
Lyhne, 6880 Larm, tlf. 05-25 00 11.

Gårdejer Peder Nørgaard Larsen, »St. Engeborg«, Ballingvej 5,
7800 Skive, tlf. 07-52 24 85.

Gårdejer Niels Schested, Herredsvvej 2B, Holmstol,
8883 Gjern, tlf. 06-87 50 19.

Gårdejer Henry Slemming, Hammelevvej 23,
Hammelev, 8500 Grenå, tlf. 06-32 01 99

Gårdejer Hans Kloppenborg Skau, »Skovgaard«,
Skovgaardsvvej 15, Hammelev, 6500 Vejers, tlf. 04-57 72 21

Gårdejer Carl Martin Christensen, »Kaarregaard« Badstrupvej 39,
Badstrup, 6485 Skamby, tlf. 09-85 11 74.

Gårdejer Hans Peder Madsen, »Mariesminde«, Rørupvej 41,
5550 Langeskov, tlf. 09-97 23 21.

Gårdejer Meta Larsen, »Skovvang«, Præstovej 107,
4640 Fakse, tlf. 03-82 51 45.

Gårdejer Frede Falk Rasmussen, »Vestervang«, Marrebæk Esvvej 5,
Marrebæk, 4873 Væggerløse, tlf. 03-87 73 57.

Gårdejer Aage Tolstrup, »Stangegaard«, Skarpskadevej 6,
Aarsballe, 3700 Ronne, tlf. 03-99 92 77.

Fremmedlem af foreningen.

Revisor Kr. Foged, København.

Et nyt år

1985 bør blive - eftersom det skrider hen - et godt år. Det begynder med klare vidnesbyrd i mange nytårsudtalelser og dronningens og statsministeren huskes bedst. De pegede på demokratiets fortrin og optimismens igangsættende kræfter, og dertil føjede sig erhvervsmæssige vurderinger, der grundede sig på opgangens synlige resultater. 1984 var et år med fremgang og 1985 bør forstærke tendensen. Men det kræver nogle erkendelser af grundlæggende karakter, der rækker hånd til alle der har det svagt og tit uden egen skyld og til alle producerende faktorer, som omkostningsmæssigt må tilgodeses.

Der er brug for sunde tanker og gode hensigter og ikke mindst for en statslig og organisationsmæssig realisme, der over alsidighed og imødekommenhed sætter velstandens forudsætning ved:

1) Ro på arbejdsmarkedet efter en forhandlingsløsning, der understøtter alle politiske tiltag for at sætte en bedre økonomi i højsædet i erhvervene og i hjemmene ved langsigtede løsninger, der holder omkostningerne nede og hindrer prischok og inflation med påfølgende lønreduktioner og større social nød.

Skal der kæmpes mellem arbejder og arbejdsgiver må det ske i en højkonjunktur og ikke i en mellemfase hvor det gælder at rejse mødet og give skabende kræfter en saltvandskur.

2) En skattereform der underbygger kapitaldannelsen og konsolideringstakten ved størst mulig bevægelighed af indkomsterne større over en længere årrække. Derved skal alle uanset ejerformen kunne drage nytte af en ensartet lovgivning. Og her til må føjes ønsket om ændringer af formuebeskatning og ejendoms ditto, så en løssluppen udskrivning kan dirigeres og en nedtrapning finde sted. En skattereform bør først og fremmest være en erhvervsskattereform.

3) Et begyndende reformarbejde omkring landbrugslovgivningen. Nyt fra landbokommissionen er ventet med længsel. Dansk landbrug skal sikres en overlevelse med en brugsstørrelse og et brugstal der ikke affolker landområderne og ikke gør en funktionærstatus til en flertalsfunktion. Vi må anerkende et deltidsvirke uden ret mange indgreb og værne om bondebruget, som et udpræget familieanliggende med en alsidig produktionsfremstilling og med de lettelser og adgangsbetingelser, der opretholder det mindre og mellemstore landbrug - også af kulturelle grunde.

4) En - formentlig for alle 80'ernes år - nøje ajourført indgriben overfor ethvert krisetegn hos enkeltperson og erhvervsgræn. Danmark rundt lever mennesker der er blevet ramt af dårlig rådgivning, uheld og avlsmisceer og de skal ikke sættes i stå, hvor de ikke kan trives. Redning skal ske hvor redning er mulig. Vore politikere bør her vise et fremsyn, der lægger kronen på bordet alle steder hvor der er fundament under. - Vi skriver februar - lad os kunne se en fremtid i håbets tegn. Om kort tid lægges frø i jorden og det er grotid påny. Alle folkets initiativer bør ledes af fremgangens veje.

Jens P. Petersen.

Høvestensgaard Stude - Vemmelev

Høvestensgaard

I Mollerups spændende bog om »Billeættens« historie hedder det, at som Hvideslægten samlede sig om Sorø Kloster, således samlede Billeættens sig om Antvorskov kloster.

Denne slægt har fostret mange betydelige mænd, som satte sig spor i Danmarks historie, ofte var der flere af dem i det danske rigsråd, og mange kæmpede med hæder i de blodige svenskekrige og opnåede kongens gunst.

Der var mænd i slægten som var store godssamlere, navnlig på Sjælland og i Skåne og de tilskødede Antvorskov kloster mange landsbyer og gårde, for at sikre sig en plads i et af kapellerne ved den store Kloster-Kirke, som nu er sunket i grus, men ved udgravning fortæller mindetavlerne om dem.

I Billeættens historie fortæller Mollcrup, at Valdemar Sejrs uægte søn med Esben Snares enke, Helene Guttormsdatter blev stamfader til Skarholmslægten, han hed Knud og havde titlen Hertug af Laaland og Blekinge.

En mand af denne slægt, Erik Barnumsen, ejede Skarholm og Ellinge, det nuværende Løvenborg,

han var gift med fru Gertrud Grubbe Pedersdatter. Fru Gertrud var datter af den unge kong Christoffer d.2.s. højtansete lensmand på Korsør slot Peder Grubbe til Storthe, som antagelig er Stude i Hemmeshøj sogn.

Erik Rasmussen blev ejer af Storthe og lensmand på Korsør slot, hans søn Barnum Eriksen døde 1401 og med ham udslukkes det sidste mandlige skud af Valdemar Sejrs kongestamme.

Han havde forinden sin død skænket meget gods til Antvorskov kloster, Barnum Eriksens datterdatter. Inger blev gift med Bent Jensen Bille til Solbjerg og Allinde og dermed kom Storthe i Billeættens besiddelse.

Den gamle borg har antagelig ligget på Høvestensgårds mark, idet man ofte støder på store kampsten, som ligger i meterlange rækker, og deres ansætning kan ligne et bolværk og utænkeligt er det ikke, at den gamle borg har ligget her med adgang til Ormeslev sø, som nu er udtørret.

Borgen er nu forsvundet og landsbyen Stude er opstået. I 1688 talte den 11 gårde hvoraf 6 var ryt-

tergårde, en af disse var Høvestensgård, og den har sin historie, idet den første fæster af denne gård, Christen Pedersen kom riddende på en hvid hest fra godset Espe og fik gården i fæste.

Folketællingslisten fra Rigsarkivet fortæller, at han er født 1746.

Han vedbliver dog ikke længe at være fæstegårdmand, idet han d. 13. januar 1800 bliver selvejer, idet han køber gården af kammerjunker Castenskjold til Bonedrup for 1400 Rdl.

Christen Pedersen døde 1808, men havde da forinden afstået gården til sin svigersøn gift med hans eneste datter Margrethe.

Svigersønnen Rasmus Pedersen var en gårdmandssøn fra Hemmeshøj, og lægrullen viser, at han havde ligget mange år som rytter i Holsten.

Gården fulgte til hans søn Christen Rasmussen

og derefter til sønnen Rasmus Christensen, der som garder skulle have været med i krigen 1864, han blev dog kun indkaldt, da krigen sluttede.

Senere fulgte gården til hans søn Christian Christensen, som har givet den videre til 6. generation Solveig og Johannes Christensen, som med dygtighed værner om den gamle slægtsgård.

Høvestensgård er stadig blevet større ved tilkøb af jord og nu sidst er nabogården Foldagergård tillagt.

På Høvestensgård værnes om de gamle traditioner og stuerne prydes af gamle møbler og navnlig må fremhæves syv smukke kobberfade, som dekorerer en væg i spisestuen. De blev reddet ved gårdens brand i 1845.

*Peter N. Kristensen,
Aakandegaard - Vemmelev.*

Dødsfald

*Ejnar
Pedersen*

Endnu en gang har døden høstet blandt foreningens gamle trofaste medlemmer. Fhv. gdr. Ejnar Pedersen, Kikhavn, døde den 18. januar 86 år gammel, efter at have levet et rigt liv fyldt, som han var med mange interesser, hvoraf skal nævnes tre, som han gik højt op i. Det var historie, politik og børnenes tarv. Historien var først og fremmest de gamle slægter, hvilket førte til at han tidlig meldte sig i Dansk Slægtsgårdsforening, hvor han hurtigt gled ind i landsstyrelsen og var i mange år en højt respekteret næstformand. Særlig Slægtsgårdsarkivet havde hans interesse, og her lagde han mange kræfter. I politik gjorde han også en ind-

sats. Han var konservativ og gjorde her arbejde, der satte spor. Således var han i 1923 medstifter af det konservative Folkepartis kreds i Hundested, hvor han var formand i 40 år og i tre perioder opstillet som folketingskandidat. Det var dog på lokal plan, han lagde sit største arbejde. Han var i en meget lang årrække medlem af sognerådet, deraf i 10 år sognerådsformand i Helsnæs, samt mangeårigt medlem af ligningskommissionen. Dette sidste førte til interesse for samfundsproblemerne og her havde børnene førte prioritet.

Besættelsen rørte den stærkt nationale mand stærkt - han nøjedes dog ikke med at være en iagtager af begivenhederne, men var hurtig dybt involveret i modstandskampen med en aktivitet, der satte dybe spor.

Han var en dygtig landmand, der havde et mønsterbrug. Den levende og vågne mand ønskede dog at udvide sin horisont og foretog mange rejser til udlandet - ofte sammen med sin hustru, med hvem han skulle opleve at fejre diamantbryllup for få år siden.

En kæmpe er faldet - men efterlader sig mange og rige minder, som de, der kendte ham ikke ville være foruden.

Ære være Ejnar Pedersens minde.

Farvel til gangstierne

Tidligere lå de små fod- eller gangstier som små snoede forbindelseslinier udover landskabet. Nogle havde betydning som kirkestier eller skolestier, andre var blot at betragte som kontaktveje mellem naboer eller fra landbrugsejendomme og til landsbyens handlende.

Man færdedes frejdigt på anden mands grund. Stierne kunne være anlagt tværs over eller skråt over et landbrugsareal, yderst besværligt for jorddyrkningen, men bekvemt når børn, lettere forsinket, ilede til skole, og for kirkegængere, der om søndagen højtidsstemte havde kurs mod sognets kirke. Der var hævdvunden ret til at færdes på sådanne stier, og de kunne ikke nedlægges uden sognerådets sanktion.

En skole- eller kirkesti kunne passere et jorddige eller et stengærde, og sådanne steder var der opbygget stenter af solide pæle, brædder eller granitsten, ikke for at gøre passagen besværlig for gågængere, men for at hindre løsgående heste eller kreaturer i at løbe ind på naboens græs- eller kornmark. Det kunne blive et dyrt besøg, nemlig hvis naboen optog et sådant »vildt kreatur« og derefter

forlangte foderpenge. Der kunne være strid om varigheden af at sætte et fremmed kreatur på stald og fodre eller malke det. Derimod var det gratis, hvis en kvie løb ind til en tyr på naboens mark og dér havde et kortvarigt men effektivt eventyr med præmietyren. Sådant blev praksis vist nok efterlevet de fleste steder.

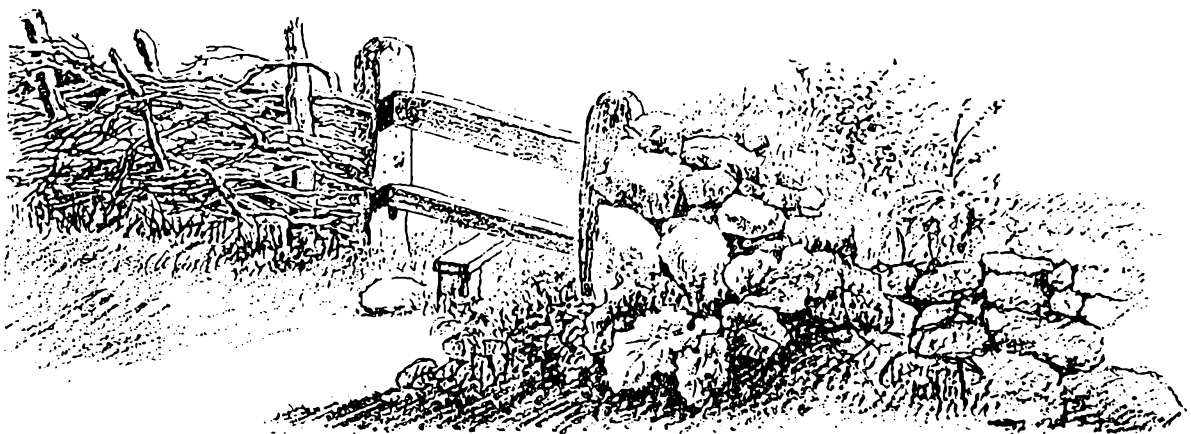
Mange fodstier var blot genvej fra hjem til hjem, opretholdt i venskabsår, men spærret med tjørn, stendynger eller rafter, hvis uvenskab opstod.

En gang var en ældgammel sti mellem to gårde blevet spærret over et langt tidsrum, men da et lyn slog ned i den ene gård og naboen løb til hjælp og reddede heste og køer, blev den solide vejspærring fjernet uden et ord fra nogen af parterne. Det gamle velkendte og venskabelige naboskab var genoprettet og stien kunne igen bruges hver dag af mænd, kvinder og børn.

Skole- og kirkestier er nu væk de allerfleste steder, vistnok til glæde for jorddykkerne, men til vemod for romantikere og lokalhistorisk interesserede.

Edvard Andersen.

*Edvard Andersen
1956*

Landbrugsmuseum på Midtsjælland - nyt og anderledes

Et landbrugsmuseum, nyt og anderledes, er i løbet af de seneste 2-3 år vokset op i Ringsted og vil inden længe vække interesse ud over hele landet.

I løbet af den korte tid og med en betydelig indsats af frivillige folk er der vokset store samlinger op, og der kommer stadig mere til. I begyndelsen var formålet bevaring og formidling af effekter fra Midtsjælland, men området udvides stadig, fordi sjællandske museer henviser givere af landbrugsredskaber m.m. til det ny museum. Det har bevirket, at der er overvejelser i gang mellem Dansk Landbrugsmuseum (Gl. Estrup) og andre landbrugsinteresserede museer rundt i landet om at lave en fælles landbrugspulje, som kan muliggøre at samarbejde og koordinere landbrugsforskning og formidling i de kommende år.

Museet har lejet bygninger fra den tidligere Klostergården og har indrettet gode udstillingslokaler, magasiner, skolestue og kontorer.

Foruden særudstillinger ved påske- og juletid og i efterårsferien har man også arrangeret permanente udstillinger. I 1983 var emnet »Landsbyhåndværk«. Det var her muligt for publikum at studere de forskellige håndværks arbejdsgang i 6 forskellige opstillede værskteder, og på lørdage eftermiddage kunne man endog se landsbysmeden, tækkeemanden, træskæreren, kurvemageren, børstebinderen og kniplersken i arbejde. Men naturligvis var også væverens, træskomandens, tømrerens/snedkerens værksteder indrette.

I 1984 åbnedes en ny permanent udstilling »Fra le til mejetærsker. Det er en stor sag med mange spændende enkeltheder, opdelt instruktivt i en

række afdelinger for de forskellige tidsperioder fra 1850 til vore dage. Også emner som landbokøkkenet, karlekammeret, kvindernes arbejde ude og inde er taget under behandling.

I en fin lille bog kan de besøgende følge gangen i udviklingen og samtidig se genstandene in natura. Der er mange sjældne imellem.

Skolestuen benyttes flittigt af børnehaver, fritidshjem og egnens skoler. Børnene ser lysbilleder, hører foredrag og får selv lov til at prøve kræfter med karter, håndtene og væve og øve sig i praktisk husflidsarbejde.

Museets leder er Annette Hoff, en dygtig pige, der sammen med sine medarbejdere og museets bestyrelse har fået et meget lovende museumsinitiativ op at stå.

R.N.

Tingerup smedie

ÅRSMØDET 1985

Årsmødet vil blive afholdt, i Syd-vestjylland, hvor den lokale kreds er værter.

Mødet vil lørdag 1. juni blive afholdt på hotel »Danland« i Søndervig.

Søndag den 2. juli går udflugten til Hvide Sande med frokost på Nyminde Gab kro.

Udførlig omtale om årsmødet vil fremkomme i næste nr. af »Slægtsgården«

Fra Folketinget

Der ligger ikke meget spændende på folketingets bord, set med landbrugets øjne. Der lægges op til et slagsmål om en såkaldt finansieringsform, og det vil givetvis medføre mange og følelsesladede debatter.

Oppositionen vil pålægge regeringen at fremkomme med et forslag der indeholder en indexfinansiering.

Det der kan give anledning til bekymring, er den kendsgerning, at nogle tror at en indexfinansiering vil løse alle problemer i dette land, og så enkelt er det ikke.

Med en indexfinansiering får man en lavere rente-belastning, imod at man så afstår den såkaldte inflationsgevinst.

Det lyder jo meget besnærende, men hvad er det man kalder inflationsgevinst, andet end et udtryk for den kroneforringelse der har fundet sted.

Ønsker man at landbruget skal have nogle finansieringsmuligheder, der ikke er afhængig af den almindelige markedsrente, kan det kun gøres ved, enten at afstå fra konjunkturgevinsten, eller ved at det offentlige går ind med tilskud.

Jeg tror ikke nogle af disse muligheder er realistiske.

Erhvervslivets finansiering må generelt foregå til en markedsrente der er muligt at opnå, og det understreger behovet for at der føres en fornuftig økonomisk politik, for kun der igennem kan vi bevare et frit erhvervsliv, og de fri udfoldelsesmuligheder som også landbruget er bedst tjent med.

Carl Martin Christensen

Genbrug af landhuse

I dagens aviser (4/2) læses to artikler, der behandler to sider ud af mange af samme sag.

I »Fyens Stiftstidende« skriver folketingsmedlem Carl Martin Christensen om udnyttelsen af de bygninger, der ude i det åbne land eller i vore landsbyer ikke længere kan udnyttes til de oprindelige landbrugsformål, men som bør tages i brug til noget andet.

En anden avis fortæller om, hvordan man i »Den gamle By« i Aarhus vil satse på bevarelse af gamle håndværk, og hvorledes man vil lave kurser for folk, der vil lære at restaurere de gamle huse rigtigt.

At få nyt liv og virke ud i de gamle bygninger på landet vil være af stor samfundsmæssig betydning. Det er vigtigt at få de folk ind i gårde og huse, som ikke bare vil bo på landet, eventuelt endda kun en del af året, men som også vil arbejde med et eller andet på stedet.

Ejendomme i langsomt forfald med senere nedrivninger til følge pynter ikke, hverken i landbyen eller i det åbne landskab. Mange af dem kan meget vel bruges til nye formål, ligesom indretning, forbedringer og fornyelser udmærket kan ske med hensyntagen til lokale traditioner, byggeskik og miljø.

Det er på høje tid, at debatten herom følges op af lovgivning og praktiske handlinger.

Richard G. Nielsen

Fra boghylden: Landbruget i i dansk malerkunst

I et landbrugsland som det danske er det en god og nærliggende ide at dykke ned i et emne som LANDBRUGET I DANSK MALERKUNST. Den, der gør det, vil få både spændende oplevelser og møde mange overraskelser.

Ingen har gjort det så konsekvent og systematisk som arkivar Margit Mogensen, først ved en udstilling »Nybrud i firserne« og nu i en bog »Landbruget i dansk malerkunst ca. 1840-1915«, udgivet af Landbohistorisk Selskab i samarbejde med Andelsbogtrykkeriet i Odense.

I den nævnte tidsperiode er der mange billeder i dansk malerkunst med motiver fra landbruget, romantisk eller realistisk gengivet. I bogen skildres det kunstneriske og det landbohistoriske forløb parallelt.

Bogen rummer gengivelser af 65 mere eller mindre kendte danske malerier med landbomotiver, deraf en hel del i farver og bag i bogen er en fortegnelse over ca. 350 danske malerier samt en omfattende bogliste. Teksten er sat meget skematisk op, så det er let at orientere sig om enkeltheder.

Det er en bog, som man kan have glæde af at blade i og »kigge billeder« uden at man i alle tilfælde skal forvente, at det maleren skildrede på lærredet altid er pinlig historisk korrekt. Nogle af dem brugte også fantasien. Det er dog også en bog, der kan bruges som håndbog i emnet. Den er rar at arbejde med, papir og tryk er særdeles flot. Visse steder har det knebet med farvegengivelserne, men fotografier af malerier lykkes ikke altid så godt, som man kunne ønske sig.

Bogen fås i bogladerne (kr. 148.- - 143 s., stort format).

R.N.

Fra arbejdsmarken

SLÆGTGÅRDSFORENINGENS LOLLAND-FALSTER AFDELING

har afholdt møde den 7. januar 1985 på hotel Saks-købing, hvor proprietær Jens Skov Jensen, Hoby-gård og Limstengården i Hoby med assistance af fru Inger Jensen holdt foredrag om en 3 ugers rejse til Kina for et år siden. Der blev desuden vist en mængde lysbilleder. Turen blev foretaget med fly rundt i Kina. Der blev rejst 10.000 km. Desuden omfattede turen 3 dages sejltur på den gule flod.

Kina har 1 mld. indbyggere, som ventes ikke at ville stige, idet en familie ikke må få flere end 1 eller allerhøjst 2 børn.. Får de flere, bliver de straffet.

Pensionsalderen er 50 år for kvinder og 55-60 år for mænd. Der er ingen alderdomshjem. De gamle bliver hjemme og bliver passet af deres børn og børnebørn.

Der er en 8 timers arbejdsdag i 6 af ugens dage og 6½ dags ferie om året.

På turen besøgte Peking, den 6000 km lange kinesiske mur og den forbudte by, hvor kejseren tidligere boede. De bestod af et meget stort antal bygninger. Tidligere havde de været fyldt med kostbart indbo, men Chang Kaj Check havde bortført det hele til Formosa, da han flygtede. Sejlturen på den gule flod blev foretaget i en treetages flodbåd med 800 passagerer. 30% af Kinas befolkning lever langs denne flod.

På et tidspunkt overværede man, hvorledes ris blev høstet med meget primitive redskaber og hånddrevet tærskværk, som Jens Jensen prøvede at betjene. Pløjning af arealerne foregik samtidig ved hjælp af vandbøfler.

I mødet deltog næsten 50 medlemmer med familie tiltrods for det meget dårlige føre med glatte og snefyldte veje.

Knud Markersen.

DANSK SLÆGTGÅRDSFORENING SJÆLLAND SYD

havde 17. januar generalforsamling og hyggeaften på Mogenstrup kro. Formanden Meta Larsen kunne byde velkommen til 75 af foreningens 360 medlemmer.

Næstformanden Bent Engelsborg var dirigent. Formanden aflagde beretning om årets aktiviteter, bl.a. heldagstur til København med 100 deltagere og halvdagstur til Vestsjælland med 115 deltagere.

3 bestyrelsesmedlemmer plus den ene revisor var på valg, alle blev genvalgt.

Landsforeningens formand Jens P. Petersen var til stede og orienterede om landsforeningens aktiviteter og anbefalede slægtgårdsrejserne til Slesvig og Sverige.

Aftenen sluttede med causeri ved frk. Hanne-Marie Motzfeldt, Ringsted, der fortalte levende og engageret om landmandsliv i de første 20 år af dette århundrede.

Forsamlingen var begejstret, og udtrykte ønske om at høre om de næste 2 x 20 år.

Meta Larsen,

NB: 17. januar skal foreningen se Vinterrevy på Amagerscenen (Referat følger).

NYT FRA RANDERS KREDSEN

Den 16. juni 1984, havde kredsen landsbyvandring i Albøge, sammen med Slægt- og Lokalhistorisk Forening, der var mødt 130 personer.

Turen begyndte i kirken hvorefter man gik langsomt ned gennem byen, lokalhistorisk foreningsformand Willy Helbo gav en fyldest gørende beskrivelse af hvert hus og gård, og om de slægter som lever der, og deres forfædre.

Til slut samledes alle i forsamlingshuset til en kop kaffe, her blev der vist gamle billeder frem.

Den 22. nov. havde kredsen Slægtgårds møde på Assentoft kro ca. 60 deltagere var mødt op, og hørte et interessant foredrag af Boris Lemonius, Følle ved Rønde om landbrugets fremtid.

Taleren gav udtryk for optimisme på langt sigt, ikke blot for dansk landbrug, men også på E.F. plan. Sin viden har han fra mange rejser, rundt i Europas landbrugskredse, han kom flere gange ind på at slægtgårdene stod stærkest i krisetider, fordi der i de fleste tilfælde, blev handlet til næste generations fordel.

Henry Slemming.

HADERSLEV AMT

Medlemmer af Dansk Slægtgaardsforening samt andre interesserede indbydes til

Amtskredsmøde og generalforsamling

torsdag den 7. marts kl. 14.00 i Skydstrup forsamlingsgård.

Mødet indledes med beretning og valg. Kl. 15.00 er der fælles kaffebord.

Derefter taler formanden for fælleslandboforeningen i Sydslesvig, Peder Andersen, »Acktrup« om Slægtsgårdernes generationsskiftevilkår i Sydslesvig.

Landsformanden, Jens P. Petersen, Ringsted, vil også deltage i mødet.

Med venlig hilsen Bestyrelsen

Sommerdage i Slesvig

Slægtsgårdsforeningens sommertur er nu fastlagt og finder sted i dagene 13.-17. juni. Programmet omtrentligt angivet ser således ud:

13. juni: Besøg i Tønder - Højerområdet - Guldhornstenene ved Gallehus - Emmerlev Klev - Diget ved Højer - Schakenborg slot - Ophold på Rudbøl Grænsekro.

14. juni: Noldemuseet - Nahnshof i Chr. Albrecht Koog - Slutsiel - Halling Hooge - Sanke Nissen Koog - Cecieliokog - Husum - Ophold Thomas Hotel (3 dage).

15. juni: Morgensang på den danske skole i Husum med orientering om det danske skolearbejde i digerne i Ejdersted - Skipperhuset i Tønning - Den store Ejderdæmning - Førkooggaard - Besigtigelse i Frederiksstad.

16. juni: Engelsborg koncentrationslejr - Bergenhusen - Dannevirke med volden og Valdemars-

muren - Gottorp Slot - Fiskerlejet Holmen - Den danske skole i Treia.

17. juni: Isted Hede - Flensborg med besøg på historiske steder - Frøslevlejren i Bov kommune - Afslutning her.

Tilmelding snarest til Jens P. Petersen (03-61 00 23) eller ved indsendelse til formanden af kupon medtaget i dette nr. af »Slægtsgården«. Betaling pr. 15. maj. Busafgang fra Fakse d. 13. juni (morgen) over Haslev - Ringsted - Slagelse - Nyborg - Odense - Fredericia - Kolding - Gabøll. Rejsens pris kr. 1870.- (Øst for Storebælt) kr. 1820.- (Vest for Storebælt) - alt incl. (bus, billetter, helpension, hotel, entreer). Kr. 100.- extra for enkeltværelse.

Rejseledere: Konsulent Henning Jensen, gdr. Alfred Boysen, Risum, Jens P. Petersen.

Velkommen til nye medlemmer....

Proprietærer
Elsebeth og Kurt Borello
»Steffensminde«
Steffensmindevej 4
Alstrup
4840 Nr. Alslev

Gårdejere
Lis og Kurt Kølle
»Haabetsløn«
Hollevej 10
4970 Rødby

Hjemmehjælper
Else Margrethe Janerka
Hjembækvej 18
Sangstrup
8500 Grenå

Gårdejer
P.E. Østergård
»Kirkedal«
Bjarupvej 4
Møllerup
8600 Silkeborg

Gårdejere
Kathrine og Søren Sørensen
»Lundegård«
Agedrupvej 16
5320 Agedrup

Gårdejere
Karen og Ove J. Nielsen
»Søgaard«
Hillerødvej 136
Kregme
3300 Frederiksværk

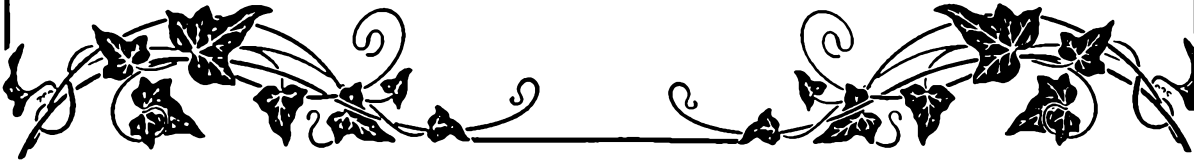
Gårdejere
Allis og Vilhelm M. Jeppesen
»Houdam«
Houdamvej 7
Houc
7620 Lemvig

Gårdejere
Grete og Ole Nielsen
»Lishøjgaard«
Holtug Strandvej 5
4660 Store Heddinge

Gårdejer
Peter Skovbo Madsen
»Granlygaard«
Slagelsevej 178
Ladby
4700 Næstved

Gårdejere
Grethe og Tage Kryger Nielsen
»Provstegården«
Vordingborgvej 348
4700 Næstved

Gårdejere
Doris og Niels Kimer
Tangetvej 17
Tjæreby
4800 Nykøbing F

Kjeldgaard i Hover, Spjald

Manden i Kjeldgaard var fæstebonde under sin egen søn!

Den 12. november 1983 ved vi med sikkerhed, at gården Kjeldgaard i Hover sogn har været i slægtens eje igennem 300 år. - Da en del personer landet over bærer Kjeldgaard-navnet, synes jeg det kan være passende at redegøre for lidt af dens historie.

Kjeldgaard lå førhen i en lille landsby, med 6-7 gårde og huse, ved navn Vesterby. Her havde man en fælles brønd eller kilde. Gården der lå nærmest, kaldtes Kildegaard eller Kiældgaard, som det nok udtaltes. Nu er gårdene alle flyttet ud, Vesterbynavnet er gået af brug for længst, tilbage ligger kun den stensatte kilde.

Kjeldgaard hørte indtil 1634 under kronen, hvorefter den ved mageskiftning kom til Gyldenstjerne på Timgaard. Gården var allerede dengang en slægtsgård, idet ejerne skiftevis hed Jyr Jensen og Jens Jyrsen.

I årene 1626-45 er Jens Jyrsen kirkeværge ved Hover kirke, sammen med Christen Pedersen i Hovergaard. Det er nok tvivlsomt, at de to mænd var i familie, men i de følgende par hundrede år, blev familien i de to gårde viklet meget sammen. Kirkeværgerne skænker 2 alterlysestager til kirken. Præsten skriver i regnskabet at »Vor herre« vil belønne dem derfor, hvad vi så må håbe han gør. Ved en kvægtælling i 1678 træffer vi sidste gang en Jyr Jensen i Kjeldgaard. Den 12-11-1683, altså nøjagtig for 300 år siden, blev der skrevet en modelbog til matriklen i 1688, og nu er navnet Christen Nielsen, denne person er min tip¹ oldefar.

1694 blev der solgt af Timgaards strøgods, Kjeldgaard blev købt af fæsteren Hans Mortensen i Hovergaard. Om det var en skattefidus, eller det var den lange vej til hovmarken på Timgaard?, der var årsag til handelen, er ikke nemt at se, selvejet var jo betrængt, og det var bedre at sidde som fæster og eje en anden gård, end det var at bo på en mindre selvejergård. - 1717 overtager fæstet af Kjeldgaard af sønnen Christen Christensen, han var gift med en datter af Hans Mortensen i Hovergaard. Fæstebrevet er endnu bevaret og lyder således:

»Kiendeis Jeg Underskrifne Hans Mortensen Bøendiis i Hofergaard, at Jeg Fæster stæd og fæst den ærlig og Velagt Unge Karl - Christen Christensen En Gaard udi Vesterby i Hofer Sogn, Som Kaldes Kiældgaard ald Hans Liefs Thid, og skal gifte

aarlig til Mig Under herfor om Sangte Mortens Dag Halfinde Tønde Rug, Deraf, skal svare Kongelige skatter og Tønge som på kommer og skal Hand Holde gaarden Ved Lige, som forsvarligt Kand Værre«.

Dattum Hofergaard, Dend 2. october Anno 1717.

Hans Mortensen - Egen Haand.

I Kjeldgaard er der nu 2 sønner Christen og Hans, der altså er opkaldt efter bedstefædrene. I Hovergaard er der ingen til at overtage fæstet, så Hans fra Kjeldgaard blev nu fæster i sin mors fødehjem Hovergaard, og samtidig får han ejerskabet af Kjeldgaard. Der forekommer nu det mærkelige tilfælde at Christen i Kjeldgaard er fæstebonde under sin egen søn. Der findes desværre ingen fæstebrev fra dette forhold, men tre år efter overtager Christen Christensen den tredje fæstet i Kjeldgaard, så nu er forholdet bror til bror, og nu er der igen et fæstebrev. - 1759 blev Christen gift med Elise Ibsdatter, hun døde i barselseng året efter, og bliver jordet sammen med sit døde barn.

I 1795 købes Kjeldgaard til selveje, prisen er 399 Rigsdaler. 1804 får sønnen Christen Christensen (den fjerde) skøde på gården, han blev gift med Marie Kathrine Jensdatter fra nabogården Gade, hun føder året efter datteren Anne, men kort efter dør Marie Kathrine. Christen gifter sig nu med Kjersten Christensdatter fra Abildstrupgaard i Vorgod. Hun var ud af en velhavende slægt, og havde en del finere indbo med sig, hvoraf en del endnu bevares i Kjeldgaard. Den lille Anne af første ægteskab blev i 1832 gift med Simon Weis, en plejesøn af den kloge mand Mads Weis. De arvede ret gode midler, som Simon på kort tid satte over styr, til sidst endte de i sognets fattighus. H.P. Hansen skrev om ham at han var en skrumler karl. De har efterladt sig en del efterkommere, som har slægtsnavnet Kjeldgaard, men som absolut ikke er skrumlet. I Christens andet ægteskab med Kjersten fødtes en del børn hvoraf 3 piger levede. Den ældste Marie Kathrine blev gift med manden i Hovergaard Christen Olesen. Da hun efter få år døde fra flere små børn, blev han gift med den an-

den af pigerne fra Kjeldgaard. - Christen Christensen døde 1832, i skiftet efter ham ses det at der var stor velstand i gården. Kjersten drev nu gennem 10 år Kjeldgaard med bestyrer, indtil den sidste datter Christiane blev gift med en mand ved navn Knud Andersen. Han var fra Bildring i Bregning, hvor hans far Anders Knudsen blev hædret med landhusholdningsselskabets store sølvbæger for hedeopdyrkning og mergling.

Kjeldgaard skulle koste 500 Rigsdaler, som Knud betalte kontant. Til Kjersten skulle han yde en stor aftægt, og desuden skal manden der i 10 år har bestyret Kjeldgaard nyde aftægt så længe han lever. Knud var en virksom mand, han tilkøbte store arealer, dyrkede hede op, og merglede fra sit eget mergelleje. Han forpagtede Muldbjerg Mølle, som havde møllegæster fra flere sogne. Han drev en omfattende handel, rejste til Hamborg og købte hele sendinger af russerheste. I Hamborg havde Knud en fætter, han benyttede som tolk. Engang han var til marked i Holstebro gik han ind i en stor købmandsgård for at veksle en 500 kr. seddel (som jo ikke var hver mands eje dengang). Personen der ekspederede, gik nu ind til købmanden selv og forklarede at en fattig bonde skulle have vekslet en 500 kr. Nu skulle der laves grin med Knud, ekspedienten skulle tilbyde at veksle en 500 kr. seddel mere for ham. Det indlod Knud sig på, men anede lidt efter uråd. Da købmanden nu selv kom ind i butikken for at se bonden, trak Knud yderligere nogle store sedler frem og ville have vekslet, nu måtte købmanden bekende at han i pengesager var den lille.

Da den vestjydske længdebane var åbnet, stod Knud Kjeldgaard en dag på stationen i Tim og betragtede et lokomotiv. Lokomotivføreren stak hovedet ud af vinduet og råbte om han ville købe toget, siden han så så interesseret ud, hvortil Knud straks svarede: »Ka du sæl den, bitte kål, så ka a betål«.

I årene 1848-49 blev Kjeldgaard flyttet fra dens gamle plads, ud i den opdyrkede mark. Den gamle gårdtomt og kliden blev dækket til med jord fra nogle gravhøje, det skulle gøres til produktiv ager. Her var en ting Knud Kjeldgaard ikke kunne klare, den gamle kilde ville ikke lade sig tømme, området forvandlede til et sumpet morads. Først godt 100 år senere ved en kraftig dæmning i 1951 kunne vandet ledes bort.

Christiane fødte 9 børn, fire drenge der alle døde som små og fem piger der alle blev bosat på gårde i Hover. En af pigerne Kristine blev gift med sin fætter Ole Christensen i Hovergaard. Blandt deres

børn skal nævnes sønnen Knud (opkaldt efter sin morfar Knud Kjeldgaard, han var meget interesseret i politik, og blev i 1920 som venstremand, medlem af folketinget. Han blev først indenrigsminister og efter krigen blev han statsminister for en venstre mindretalsregering.

Den yngste af pigerne Else blev gift med et næstsøskendebarn Andreas Hansen. Hans mor var en kusine til Knud Andersen, og hans far var ud af præsteslægten Darsheæus. De overtog Kjeldgaard i 1890.

Den 4. august 1915 gik et kraftigt uvejr hen over egnen, et lyn slog ned i Kjeldgaard, hvorved Else blev dræbt.

Gården, en del af besætningen, indbo, samt hele avlen, brændte. Kjeldgaard blev nu opført på et nyt sted nærmere ved offentlig vej.

Kjeldgaard, som Knud Andersen byggede 1848-49. Billedet er fra 1890. Gården nedbrændte totalt i 1915.

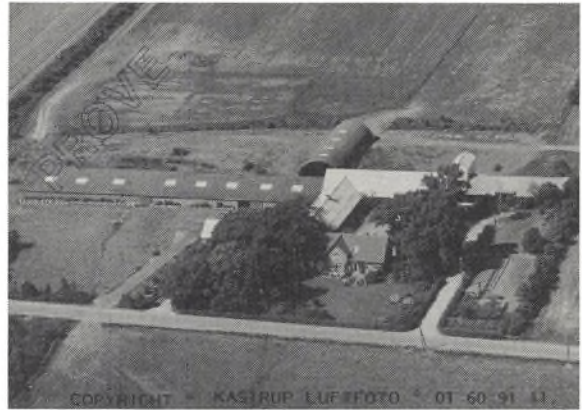
I 1919 afstod Andreas Hansen gården til sønnerne Knud og Hans. 1921 købte Hans en anden gård og Knud blev nu enejer. Ved siden af landbruget fik han nogle tillidserhverv, han var en tid sognerådsformand og i over 25 år var han sognefoged i Hover. Knud Kjeldgaard var medlem af Dansk slægtsgårdsforening fra foreningens start, iøvrigt var han godt inde i slægtens og egnens historie. Knud Kjeldgaard døde ugift 1967.

Fem år før havde han afstået Kjeldgaard til sin søstersøn, undertegnede Andreas Kjeldgaard Stampe.

I første halvdel af århundredet blev jorden stærkt udstykket, på det jordtilliggende Knud Andersen i sin tid havde, ligger nu en halv snes ejendomme.

Sammen med min kone Agnete driver vi nu hovedparcellen af den gamle gård. Med en børneflokk på 4, i alderen 7-15 år er nye kræfter godt på vej.

Andreas Kjeldgaard Stampe

Til højre:

Kjeldgaard, som den ser ud i dag.

De gamle billeder

Der handles traktor på Gamborg Margaard ved Middelfart (billedet er fra 1921-22) - Personerne er fra venstre på traktoren maskinhdl. Rasmussen - Poul Krogh - Nora Krogh ved siden af sin fader, gdr. Hans Pedersen fra Viby Vestergaard - foran ham Elise Krogh - rep. Overgaard, Odense - en ukendt - Laurits Krogh, g.m. Nora og tidl. ejer af Margaard - drengen Vagn Krogh, deres søn og nuværende ejer af Margaard. - Sidstnævnte har indsendt billedet.

De gamle billeder

*Mælken hentes hjem fra marken.
- Indsendt af Kjerteminde byhistoriske arkiv.*

*Det gamle tærskværk.
Indsendt af Slægtsgårdsarkivet.*

Hø-høst i engen til »Bondesholm« i Lyngaa sommer 1914.

Indsendt af Else Pedersen, »Bækgaard«, Lyngaa pr. Hadsten

SOMMERENS REJSER

Norge: Sjusjøen 24-30. juni

Vestlandet og Jotunheimen 5-12. sept.

Sverige-Norge-Finland til Nordkap 3-10. juli

Færøerne: 24-30. juli

Bornholm: 13-17. juli og 26-30. sept.

Forlang program - Kvalitetsrejser

Rejseleder: Jens P. Petersen

KÆRNE-REJSER:

Thyrasvej 7, Ringsted, telefon 03-61 00 23

Jens og Anna Jensens fond....

udlåner penge til unge landmænds etablering, også ved generationsskifte. Årlige ydelse uden kurstab for tiden 12 procent, hvoraf 9 procent er rente. Henvendelse til:

**Gårdejer Carl Martin Christensen, Badstrupvej 39, Badstrup, 5484 Uggerslev
Telefon 09-85 11 74**

Henvendelse til fonden skal være indsendt senest 1/6 eller 1/12 hvert år.

Slægtsgårdsarkivet meddeler nye priser:

Første undersøgelse kr. 150,-

Ønskes yderligere undersøgelser

aftales pris med arkivaren.

Folketællingsundersøgelse kr. 60,-

Alle medlemmer
bør have . . .

Fås på sekretariatet,
hos redaktøren samt
hos kredsformændene.
Pris 20 kr.

Det ny emblem

Vi skaffer penge til gårde.

København: Jarmers Plads 2
1590 København V. Tlf. (01) 12 53 00

Århus: Åboulevarden 69,
8100 Århus C. Tlf. (06) 12 53 00

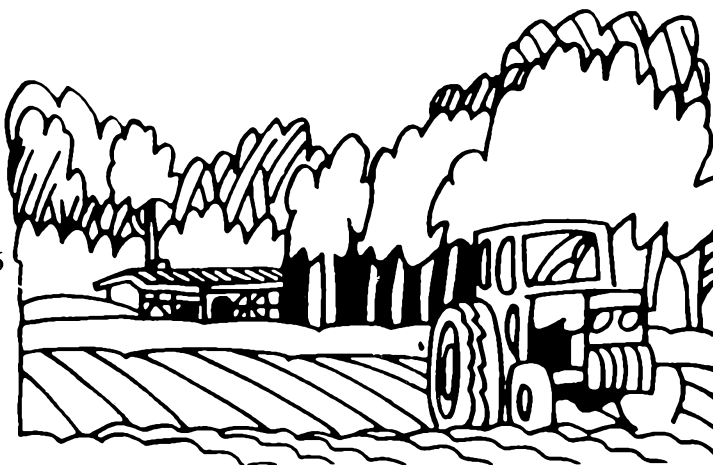
Herning: Viborgvej 1,
7400 Herning. Tlf. (07) 12 53 00

Afd. kontor i Ålborg: Algade 38,
9100 Ålborg. Tlf. (08) 12 53 00

Afd.kontor i Odense: Jernbanegade 16
5000 Odense. Tlf. (09) 12 53 00

Kreditforeningen Danmark

KUPON

Tilmelding til Slægtgårdsturen til Sle-
svig 13.-17. juni.

Navn(tel)

Adresse

Telefon

Sendes til: Jens P. Petersen, Thyrasvej 7, 4100
Ringsted.

Ønsker De ikke at klippe i bladet send da venligst
et kort eller brev med Deres tilmelding.

Skattemæssig rådgivning
Økonomisk rådgivning
Selvangivelser
Generationsskifte
Vejledning ved
ejendomshandler
Regnskab og revision

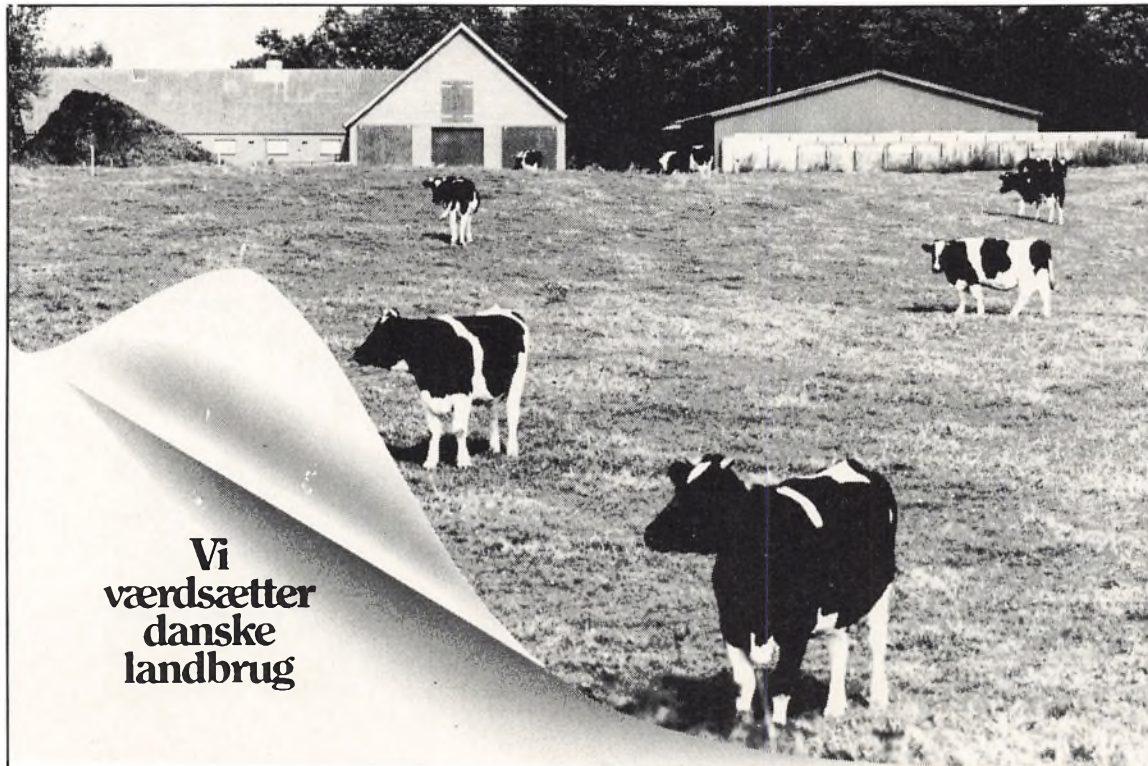
Speciale: Landbrugsregnskaber
- 20 års erfaring.

Regnskabsfirmaet

K. POULSEN WINTHER

Agronom - Buen - 9800 Hjørring

Tlf. (08) 92 52 88 Privat: (08) 99 83 22

Vi værdsætter danske landbrug

Kreditforeningslån til investeringer, generationsskifte og andre formål optages i Forenede Kreditforeninger og i Jyllands Kreditforening.

Og det er ikke nogen tilfældighed, at det er sådan. Gennem mange års arbejde med vurdering af dansk jord har vi fået et erfaringsmateriale, der kommer dansk landbrug til gode hver eneste dag.

Derfor er De sikker på faglig ekspertise og solid dømmekraft, når De låner i kreditforeningen – og det gør hovedparten af de danske landmænd.

Lånegrænse

De kan optage lån inden for 45% af ejendommens kontante værdi, og besætning og driftsinventar kan medlånes.

Traditionelle lån

Traditionelle lån er lån, hvor ydelsen er konstant gennem hele lånets løbetid. Disse lån kan optages til alle formål.

Løbetiden er maksimalt 30 år.

Indekslån

Lån til nyopførelse samt om- og tilbygning af landbrugsejendomme, herunder stuehuse, kan ydes som indeksslån.

Løbetiden er maksimalt 30½ år.

Ydelsen på indeksslån er mindre end på traditionelle lån i starten og større senere hen. Ydelse og restgæld på indeksslånet vil blive reguleret to gange årligt på basis af den halv-årlige procentvise ændring i nettoprisindekset.

Tal med kreditforeningen

Men de nøjagtige oplysninger om Deres lånemuligheder får De ved at ringe til kreditforeningen eller ved at henvende Dem til en af vore landbrugskyndige vurderingsinspektører.

Har De lyst til at læse nærmere om låne-reglerne, kan De bestille vor landbrugs-brochure, der fremsendes fra dag til dag.

I Jylland

6100 HADERSLEV, Åstrupvej 13 · Tlf. (04) 52 70 00
6950 RINGKØBING, Hemingsvej 3 · Tlf. (07) 32 01 11
8900 VIBORG, Sct. Mathiasgade 1-3 · Tlf. (06) 62 33 33
9100 AALBORG, Boulevarden 43 · Tlf. (08) 12 38 77
8260 ÅRHUS-VIBY J., Kongsgårdsvej 6 · Tlf. (06) 14 88 00

– og på øerne

**FORENEDE
KREDITFORENINGER**

Fynsområdet:
Mageløs 2, Postboks 343,
5100 Odense C · Tlf. (09) 11 77 77

Området øst for Storebælt:
Otto Mønstedts Plads 11, Postboks 333,
1503 København V · Tlf. (01) 15 34 34